

Pressiteade

Luxembourg, 30. juuni 2022

ELi audiitorid näevad võimalikke riske seoses Euroopa Komisjoni poolse väliskonsultantide kasutamisega

Täna avaldatud Euroopa Kontrollikoja aruandest selgub, et Euroopa Komisjoni viis hallata väliskonsultantide teenuste kasutamist ei taga täielikult maksimaalset kulutõhusust ega kaitse täielikult tema huve. Väliskonsultantide teenuste kasutamist reguleerivas raamistikus on märkimisväärseid lünki, millega kaasnevad võimalikud ohud seoses teenuseosutajate koondumisega, neist liigse sõltuvusega ja huvide konfliktidega, mida ei jälgita piisavalt. Audiitorid juhivad tähelepanu ka puudustele selles, kuidas konsultantide tööd ja selle lisaväärtust hinnatakse.

Audiitorid leidsid, et Euroopa Komisjoni infosüsteem ei suuda anda täielikku ülevaadet sellest, kuidas komisjon väliskonsultantide teenuseid kasutab. Kindel on see, et Euroopa Komisjon on üha rohkem kasutanud väliskonsultante mitmesuguste nõustamis- ja tugiteenuste osutamiseks. Viimastel aastatel on ta sõlminud lepinguid ligikaudu 1 miljardi euro ulatuses aastas selliste teenuste eest, mis hõlmavad nõustamist, uuringuid, hindamisi ja teadustegevust. Välised teenuseosutajad osalevad peamiselt ELi naabrus- ja laienemispoliitika, rahvusvaheliste partnerluste, välispoliitika vahendite ning keskkonna- ja kliimameetmete rakendamises. Audiitorid kontrollisid, kas Euroopa Komisjonil õnnestus saada kulutustele vastavat tulu ja kaitsta oma huve.

„Mõne teenuse väljast tellimine võib olla kasulik ja vahel ka vajalik,“ ütles auditi eest vastutav kontrollikoja liige François-Roger Cazala. „Kuid Euroopa Komisjon peaks tagama, et ta saaks väljamakstava rahasumma eest maksimaalse kasu. Vaja on suuremat läbipaistvust ja aruandekohustust seoses teenustega, mida võib väljast tellida, ning sellega, kuidas juhitakse teenuste osutamise väikese arvu ettevõtete kätte koondumise, neist liigse sõltuvuse ja huvide konfliktide riske. Loodan, et meie aruanne aitab ELi haldusasutustel selles suunas liikuda.“

Audiitorid leidsid puudusi väliskonsultantide teenuste kasutamise raamistikus. Eelkõige konsultatsiooniteenuste ja uuringute puhul, mis moodustavad peaaegu 80% konsultatsiooniteenuste eest makstud summast, puuduvad juhised selle kohta, mil määral saab töid tellida allhanke korras, kuidas väliskonsultantide teenuseid määratletakse ning milline tegevus ja suutlikkus peaksid jääma asutusesiseseks. Lisaks ei tee Euroopa Komisjon teatavate

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

korduvate tööde täitmiseks hangitud nõustamisteenuste puhul kulude-tulude ja vajaduste analüüse, et võtta enne uute hanketaotluste esitamist arvesse pigem välistele teenuseosutajatele kui asutusesisestele töötajatele tuginemise suhtelist kasu.

Kuigi edukate pakkumuste väljavalimise kriteeriumid olid asjakohased, ei jälginud ega hallanud komisjon piisavalt väliskonsultantide kasutamiseiga seotud olulisi riske. Need hõlmavad teenuste osutamise väikese arvu ettevõtete kätte koondumise riski ja liigset sõltuvust suhteliselt väikesest arvust teenuseosutajatest. Analüüsitud perioodil sõlmis Euroopa Komisjon lepingu 2769 väliskonsultandiga. Samas moodustasid kümme suurimat teenuseosutajat 22% auditeeritud perioodi lepingute kogusummast (ligikaudu 600 miljonit eurot). Teisisõnu tuginevad mõned Euroopa Komisjoni talitused suurel määral suhteliselt väikesele arvule töövõtjatele. Ei ole haruldane, et hoolimata korrapäraselt korraldatud avatud hankemenetlustest sõlmitakse lepingud mitu aastat järjest sama teenuseosutajaga.

Teenuste osutamise väikese arvu ettevõtete kätte koondumisega kaasneb oht, et mõned teenuseosutajad, kellel on laialdased kogemused Euroopa Komisjoniga töötamisel, on lepingute sõlmimisel edukamad. Näiteks leidsid ELi audiitorid, et mõned teenuseosutajad pakkusid ühele peadirektoraadile kombineeritud nõustamis-, rakendus- ja hindamisteenuseid, mis võib anda neile konkurentsieelise, kuna nad osalevad sama ELi poliitika kujundamisel, rakendamisel ja hindamisel. Euroopa Komisjon on kehtestanud menetlused võimalike huvide konfliktide avastamiseks ja ennetamiseks. Need on aga enamasti formaalsed kontrollid, mis üksi ei suuda tagada huvide konflikti riski maandamist.

Konkreetsed lepinguid uurides leidsid ELi audiitorid, et Euroopa Komisjon kontrollis enne maksete tegemist, kas konsultandid olid osutanud nõutava kvaliteediga teenuseid. Nad märgivad siiski, et komisjon ei hinnanud järjepidevalt väliskonsultantide tegevust ning jagas sellealast teavet vaid uuringute ja hindamiste vormis. Ainult osa peadirektoraate kogus peale lepingute lõppemist süstemaatiliselt saadud kogemusi või tegi kulude-tulude hindamisi. Kui seda ka tehti, ei kogutud teavet konsultantide kaasamise kohta tsentraliseeritult, et parimal viisil kasutada väliskonsultantide pakutavate teenuste abil saavutatud tulemusi. Audiitorid leiavad, et see vähendab Euroopa Komisjoni suutlikkust teha kindlaks võimalikud parandamist vajavad valdkonnad. Samuti suurendab see ohtu, et Euroopa Komisjon kaasab uuesti konsultante, kelle töös on varem esinenud puudusi.

Kuna Euroopa Komisjon kasutab väliskonsultante väga palju, kutsuvad ELi audiitorid Euroopa Komisjoni üles parandama nende teenuste kasutamise haldamist. Samuti kutsutakse Euroopa Komisjoni üles suurendama läbipaistvust, esitades korrapäraselt ja täpselt aruandeid väliskonsultantide teenuste kasutamise kohta.

Selgitav taustteave

Audit hõlmab väliskonsultantide pakutavaid teenuseid, mida rahastati ELi eelarvest ja mille kohta Euroopa Komisjon sõlmis lepingud aastatel 2017–2019 ning mille komisjon kajastas konsultatsioonide, uuringute, hindamise või teadusuuringutena. Kui see oli asjakohane, võeti arvesse ka väliskonsultantide kasutamist puudutavat hiljutist asjakohast teavet. Käesolev audit ei hõlmanud IT-nõustamisteenuseid.

Eriaruanne 17/2022: „Väliskonsultantide kasutamine Euroopa Komisjonis: vaja on uuendusi“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu).

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547